

porcelan

natalija dudaš

PRIČA O PEVANJU

i onda nam je uginuo papagaj

*majka nije rekla ništa
ali ja sam videla da joj je drago
istina ona ga je kupila
jedno vreme je samo o kupovini papagaja pričala
jedni su mislili da je podetinjila
drugi opet da je pod stare dane zavolela ptice
a ja sam znala da je stvar u lepom
kao dok je bila mlada
i radovala se papagaju
svejedno iz kojih razloga da bude kupljen*

*znači moja majka bi svake zime odlazila u banju
i dok su se njih dve njihale u toploj lekovitoj vodi
moja majka rusinka s telom devojke
i jedna debeljuškasta vesela slovačinja
ispričala je ova druga da dok je živea u australiji
uvek je išla u narodnoj nošnji
u širinu uštirkanom plisiranom šarenilu
u bezbroj kineskih kišobrana bez drške
oko struka što se kruto njišu
pa kad bi odlazila u samoposlugu
čim bi izašla na ulicu u toj australiji
od užasa boja i lepote
papagaji u krošnjama su od zavisti ili sreće naprosto pludeli
primetivši je dalo se to u polifoničnu ciku
atonalno kreštanje
majka je umela jako lepo da priča
tako da je to uverljivo raznobojno zvučalo
imitirajući je ako sa lem vikrikovalo
moja majka je čak na slovačkom
o australijskim papagajima pričala*

*a on je samo tugovao
i sama sam videla kako drhturi
na tananim nožicama
čim bi se neko približio kavezu u hodniku
nikoga od nas nije zavoleo
imam hvala bogu bistru familiju
i svako od nas je na tu temu podosta filozofirao
a on je samo tugovao*

*zapevao bi samo ponekad izjutra
redovno noćima leti nisam spavala
tako da mi je to bila jedina radost
skočila bih iz kreveta
i poletela da pomilujem to maleno čudo
umišljajući naivno
kao da njemu samo to treba
ali uvek bih zastala u vratima
sluteći ispravno da ako me primeti utihnuće*

*majka je ustajala prva i odmah je gundala
čuła sam je kako leti od sobe do kuhinje
čisti kavez stavlja hranu
i govori sebi u bradu sitničavo samo me budi
trubi mi tu svako jutro
da uvek bih zanemela
trubi bože glupe li reći
za mene je to bila pesma
žalosno ali pevanje
zar je pesma samo naštimovano umilno ćurlikanje
i gde je iskopala tu okrutnu igru rećima
trubi da ne poveruješ
doduše uvek je takva bila*

*deda je podskakivao oko nas
preslušavajući se polunaglas
da nije kojim slučajem zaboravio svojih 10 jezika
naučenih u zarobljeništvu
nemački ukrajinski slovački
ruski češki mađarski ostale sam zaboravila
čudo ako sam i ovo dobro zabeležila
podskakivao u pidžami oko kaveza
pane pane tako su ga velika stvar zvali
sada beše naročito zadovoljan
izvesna strina mu pre neki dan reče da smo mi njegove unuke
na njega tako pametne znate
što s njim baš i nije bilo u nekoj vezi
no njega nije bilo više nizašta briga
pričao je samo kako su se nekada dizali u cik zore
bacali po mladom žitu mrežu
da bi im posle iz hodnika na salašu
cvrkutale prepelice
i onda nam je uginuo papagaj
ja sam momentalno prestala da odlazim na horsko pevanje*

*otac je šetao s rukama na ledima
od zida do zida zabrinuto
ja sam razmišljala tako je prekrštenih ruku
na krstima šetao najbolji novinar ruskog slova
a ja nisam imala pojma da je bio zabrinut
tako sam bio ponosan ponavljao je
pogađajući u suštinu u stvari
da mi dete ima smisla za pevanje
a ona beži sa proba
ne bežim namerno ne odlazim
još bolje a vidi ti nju
sve sa uskliknicima
posle sam tvrdoglavo ćutala
niko nije mogao izvući iz mene ni reći
postala sam centralno dete u familiji*

*hoću da kažem
nije bilo bez veze
znala sam dobro šta radim
hor je vodio moj nastavnik muzičkog
jako sam volela tog čoveka
imao je običaj da donese recimo smetanu na čas
pustio bi ploču rekao zaklopite oči zamišljajte slike
dok su drugi žmurali i dremali
ja sam slušajući smetanu pogled upirala u učitelja
razmišljala šta biva s tim njegovim krupnim suzama
kad padnu dole
skoro uvek je uz muziku plakao
toliko da bude osećajan
to je samo kafka mogao
sama sebi bih govorila
i jedino zbog njega sam pisala matuski o debisiju
dok je tu ispred nas stajao
naš porodični osetljiv papagaj
dok nam je s uživanjem dirigovao*

*familija mi naravno nije poverovala
govorili su da papagaj sad već peva na debisijevom ramenu
da u tom kreštanju neusklađenom na nebesima
tek tvoj ljudi kompozitor uživa
govorili su kao i uvek govorili govorili*

a moj nastavnik muzičkog zbilja je već na omći visio

MOŽDA

PORCELAN

*kad bih mogla
napisala bih pesmu
ništa drugo do pesmu*

*ustala bih
odlepila se stopalima
čak prohodala*

*ali u sobi ničega
ni papira*

*možda porcelan
toliko je u sobi
obiteljskog porcelana
moja pesma
na prašini
na njegovoj površini
doticanoj tolikim
ženskim rukama
i morala bi da bude
kao što nije
od porcelana*

*lomljiva
besprekorna oblika
hladna
savršeno čista
pojmljiva*

*da to bi morala da zna
studentkinja s one grupe
morala da zna
uobličiti
doslednu poetiku
poput izlaza
ne učiniš li ništa
kako valja u životu
pesma mora biti briljantno
opravdanje pred bogom*

*morala bi da bude
tiha šetnja
šetnja
tiho šuštanje
tiho koraćanje
nećujan odlazak
povratak čitanju*

VEZ

*kao mala
provodila bih leto
kod strica na salašu*

*jedino jedne stvari
sam se užasavala*

*do hodnika
naginjala se na krov
dotrajala ogromna kruška
sa zelenim debelim crvom
među lišćem
sa zelenom gusenicom
u krošnji među granama*

*iz hodnika na dvorište zato
prvo bih se dobro zaletela
i besomučno iskakala*

tako sam patila

*jednom su žene došle u berbu šljiva
berbu krupnih zrelih plodova
ispred salaša one su zapevale
čudesno sve glasnije*

*odjednom se začuo vrisak
među šljivama merdevinama
razgorčenih očiju
jedna je žena čudno nakrivila glavu*

*na bluzi joj se na ledima
tromna gusenica
pripijala čvrsto nogama*

*prava rusinka
nije žena
ako ne zna tajnu vezenja
jako rano baka i majka
me poučavale*

*da bi naučila da vezeš
moraš pregristi zubima
tog zelenog vraga*

*u kući gde su žene vodile reč
noćima sam se trzala iz mućnog sna
oznojena izbezumljena među šljivama
s njenim zabodenim nogama u ledima*

tajnu vezenja sam savladala